

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน : กรณีโรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไก่อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

Participation of members in operation of the community enterprise : A case of Kaikham community rice mill in Muang district, Amnatcharoen province

อัจฉรา ไสบาล^{1*} และ นิวัฒน์ มาสุวรรณ¹

Atchara Saiban^{1*} and Niwat Martwana¹

บทคัดย่อ: การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไก่อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจำนวน 177 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยการสัมภาษณ์ในระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม พ.ศ.2556 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย ยกเว้นกิจกรรมด้านการวางแผนที่สมาชิกไม่เข้าร่วมในกิจกรรม และในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความต้องการแตกต่างกัน เข้าร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกันในบางประเด็น โดยสมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความต้องการมากกว่า เข้าร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานมากกว่าสมาชิกที่มีค่าคะแนนน้อยกว่า

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของเกษตรกร, วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT: This study aimed at determining participation of members in operation of Kaikham Community Rice Mill Enterprise in Meuang district, Amnatcharoen province. The research data gathered using the questionnaire. The simple in this study were 177 members of the community enterprise were selected through stratified random sampling for the interview during April - May 2013. The data were analyzed by using descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation and t-test. The result indicated that the members participated in operation of the community enterprise at low level. However, the members did not participated in planning. And the members of need fulfillment participated indicated that the members with different mean scores of need fulfillment participated differently in some activities. The members with higher mean score of need fulfillment were more participative than members with lower mean score.

Keywords: Farmer's participation, community, enterprise

¹ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

Department of Agricultural Extension, Faculty of Agriculture, Khon Kaen University 40002

* Corresponding author: nn_atchara@hotmail.com

บทนำ

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้สังคมไทย โดยเฉพาะในชนบทได้เรียนรู้และพึ่งตนเอง เพื่อฟื้นฟูพลังชุมชนให้กลับมามีความเชื่อมั่นในตัวเอง เป็นการจัดการระบบความสัมพันธ์ระหว่างคน ทรัพยากร และความรู้ อันเป็นสามปัจจัยหลัก ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการ และการพัฒนาที่เกิดจากภายในชุมชน (สามารถ, 2548) จังหวัดอำนาจเจริญได้ดำเนินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของจังหวัด โดยมุ่งเน้นการสร้างเสริมเข้มแข็งในการบริหารจัดการองค์กร พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนฝึกเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการผลิตและการแปรรูปสินค้าผลิตภัณฑ์ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่า ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน อันเป็นเป้าหมายของแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของจังหวัด (สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ, 2554)

วิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไถ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกทั้งหมด 320 คน โดยดำเนินงานเกี่ยวกับการรับซื้อข้าวจากสมาชิก จำหน่ายทั้งข้าวเปลือกและข้าวสาร ภายในชุมชน ในจังหวัด และต่างจังหวัด

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การตัดสินใจและดำเนินงานต่างๆ กรรมการเป็นผู้ดำเนินงานเอง โดยสมาชิกขาดการมีส่วนร่วมและความสนใจ ในกิจกรรมต่างๆขององค์กร ทำให้การดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มขาดประสิทธิภาพ (วิสาหกิจชุมชนโรงสีครบวงจรตำบลไถ่คำ, 2553)

ดังนั้น จึงทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไถ่คำ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของสมาชิก 2) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 3) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 4) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามเพศ อายุ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทำการศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของเกษตรกรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามที่ Uphoff (1986 อ้างถึงในทองจันทร์, 2536) ได้เสนอไว้ เพื่อให้ทราบว่า ในปัจจุบันสมาชิกมีการเข้าร่วมในกิจกรรมใดบ้าง และมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุง การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีการศึกษา

ทำการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชนตำบลไถ่คำ จำนวน 177 ราย จาก 320 ราย ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละหมู่บ้าน และสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. 2556 โดยใช้

แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ t-test ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วมและการตอบสนองความต้องการ จากมาตราประมาณค่า ดังนี้ (พวงรัตน์, 2536) มีส่วนร่วมมากกำหนดค่าคะแนนเป็น 3 มีส่วนร่วมน้อยกำหนดค่าคะแนนเป็น 2 ไม่มีส่วนร่วมกำหนดค่าคะแนนเป็น 1 แปลความหมายการมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็นกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยคำนวณด้วยการนำคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด หาค่าด้วยอัตราภาคขั้น ทำให้ได้ค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย และค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง ไม่มีส่วนร่วม และเกณฑ์การให้คะแนนการตอบสนองความต้องการ ดังนี้ ตอบสนองความต้องการมากที่สุดกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ตอบสนองความต้องการปานกลางกำหนดค่าคะแนนเป็น 3 ตอบสนองความต้องการน้อยกำหนดค่าคะแนนเป็น 2 ไม่ตอบสนองความต้องการกำหนดค่าคะแนนเป็น 1 แปลความหมายการตอบสนองความต้องการในแต่ละประเด็นกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 5.00 หมายถึง ตอบสนองความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.40 – 4.19 หมายถึง ตอบสนองความต้องการมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.60 – 3.39 หมายถึง ตอบสนองความต้องการปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.80 – 2.59 หมายถึง ตอบสนองความต้องการน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.79 หมายถึง ไม่ตอบสนองความต้องการ (บุญชม, 2532) ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในประเด็นการตอบสนองความต้องการระหว่างสมาชิก 2 กลุ่ม มีการตอบสนองความต้องการที่ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.83 คะแนน ดังนั้น จึงทำการแบ่งตามช่วงค่าคะแนนเฉลี่ยที่ 4.00 คะแนน เพราะจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มมีความเหมาะสมในการเปรียบเทียบ โดยมีผลการแบ่งกลุ่ม ดังนี้ 1) สมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความ

ต้องการเฉลี่ย ≤ 4.00 คะแนน (จำนวน = 75 คน) 2) สมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความต้องการเฉลี่ย > 4.00 คะแนน (จำนวน = 102 คน)

ผลการศึกษาและวิจารณ์

สภาพพื้นฐานบางประการของสมาชิก

สมาชิกวิชาศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 53.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 81.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาเข้าร่วมเป็นสมาชิกเฉลี่ย 11.87 ปี ถือครองหุ้นต่อคนเฉลี่ย 5.58 หุ้น มีรายได้ของครัวเรือนจากภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 66,567.80 บาท รายได้จากนอกภาคเกษตรต่อปีเฉลี่ย 21,699.66 บาท และรายได้ทั้งหมดต่อปีเฉลี่ย 88,267.46 บาท

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิชาศึกษาศาสตร์

1) ด้านการวางแผน โดยภาพรวมสมาชิกวิชาศึกษาศาสตร์ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการวางแผน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับไม่มีส่วนร่วม ($\bar{x} = 1.16$) แต่ทั้งนี้ ยกเว้นประเด็น การเข้าร่วมประชุมวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขององค์กร ที่มีสมาชิกเข้าร่วมอยู่บ้าง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากว่าในการกำหนดแผน คณะกรรมการมักจะเป็นผู้ตัดสินใจและผู้ดำเนินการเอง จึงทำให้สมาชิกไม่มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการวางแผนงานดังกล่าว (Table 1)

2) ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมสมาชิกวิชาศึกษาศาสตร์เข้าร่วมในกิจกรรมอยู่บ้าง ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.86$) แต่ทั้งนี้ ในกิจกรรมการดำเนินการสีข้าว การติดต่อประสานงาน/ประชาสัมพันธ์การจำหน่ายข้าว และการออกร้านจำหน่ายข้าวในจังหวัด สมาชิกไม่มีการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเลย ทั้งนี้ อาจเพราะว่ากิจกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่คณะกรรมการดำเนินงานโดยลำพัง จึงทำให้สมาชิกคิดว่าเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ สมาชิกจึงไม่เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

3) ด้านการรับผลประโยชน์โดยภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมด้านนี้ อยู่บ้าง ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.00$) โดยมีกิจกรรมที่สมาชิกเข้าร่วมมากที่สุด คือ การใช้สิทธิขายข้าวให้กับองค์กรก่อนเกษตรกรที่มีได้เป็นสมาชิก ($\bar{x} = 3.00$) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเหตุผลที่ว่า สมาชิกคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนที่จะได้รับจากการขายข้าวให้กับกลุ่ม นั่นคือ การได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากการขายข้าวและเงินปันผล จึงทำให้สมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมนี้มากที่สุด

4) ด้านการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมด้านนี้มากกว่าด้านอื่นๆ มีการเข้าร่วมที่ระดับน้อย ($\bar{x} = 2.16$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสมาชิกต้องการทราบถึงผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการระมัดระวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับของตนอีก

จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกนั้น ขั้นตอนการวางแผนงานสมาชิกไม่มีส่วนร่วม ซึ่งการวางแผนงานนั้น มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างมาก เพราะการร่วมกันกำหนดทิศทาง เป้าหมาย ควรมีการวางแผนและตัดสินใจร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก เพื่อให้การดำเนินงานนั้น สอดคล้องกับความต้องการ และวิถีชีวิตของคนในองค์กรให้มากที่สุด เพราะการวางแผนที่ดี จะทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จได้

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกที่มีการตอบสนองความต้องการแตกต่างกัน

ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนนั้น การมีความต้องการร่วมกันระหว่างคนในองค์กร จะสามารถทำให้

การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ และการมีกิจกรรมหรือแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกด้วยแล้ว ส่งผลให้การเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาชิกมีมากขึ้นเช่นกัน ในการศึกษาครั้งนี้ การตอบสนองความต้องการ หมายถึง การที่วิสาหกิจชุมชนมีกิจกรรมหรือแนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้อง และสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก โดยในแต่ละกิจกรรมสมาชิกจะให้คะแนนการตอบสนองความต้องการ จาก 1-5 คะแนน คือ กิจกรรมหรือแนวทางนั้นตอบสนองความต้องการของสมาชิกในระดับน้อยที่สุด - มากที่สุด นั่นเอง ผลการศึกษพบว่า สมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความต้องการแตกต่างกัน มีการเข้าร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การกำหนดแหล่งจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม 2) การเข้าร่วมประชุมประเมินกลุ่มจากหน่วยงานต่างๆ และ 3) การให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ในการประเมินกลุ่ม โดยที่สมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความต้องการมากกว่า เข้าร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานมากกว่าสมาชิกที่มีค่าคะแนนการตอบสนองความต้องการน้อยกว่า ทั้งนี้ อาจเพราะว่า วิสาหกิจชุมชนสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้มาก จะทำให้สมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมขององค์กรมากขึ้น และทำให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์จากองค์กรอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่จะทำให้สมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆขององค์กร ส่งผลให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการในการดำเนินงาน และร่วมติดตามในการดำเนินงานขององค์กรมากยิ่งขึ้น (Table 2)

Table 1 Participation of member in operation of the community enterprise

Operational activities (n=177)	\bar{X}	S.D.	Meaning
1) Planning	1.16	0.14	Non
(1) Selecting objective and goal	1.00	.00	Non
(2) Determining operation activities	1.00	.00	Non
(3) Determining on criteria for dividend sharing	1.00	.00	Non
(4) Specifying on annual convention date	1.00	.00	Non
(5) Identify source of financial input	1.00	.00	Non
(6) Identify market place	1.10	0.33	Non
(7) Determining on problem solving meeting	2.08	0.91	Low
2) Implementation	1.86	0.45	Low
(1) Enforcement of rule and regulation	2.09	0.91	Low
(2) Annual convention	2.09	0.91	Low
(3) Meeting to select governing committee	2.09	0.91	Low
(4) Vote on committee selection	2.09	0.91	Low
(5) Selecting village representatives	2.09	0.91	Low
(6) Obtaining information on group activities	2.73	0.60	High
(7) Profit and dividend allocation	2.00	.00	Low
(8) Selling paddy rice to the group	1.67	0.68	Low
(9) Serving as labour in the rice milling process	1.33	0.69	Non
(10) Coordinating and disseminating information white rice selling	1.04	0.19	Non
(11) Selling the white rice at organized fair	1.15	0.38	Non
3) Benefit Receiving	2.00	0.00	Low
(1) Receiving dividend	2.00	.00	Low
(2) Receiving rebate benefit	1.00	.00	Non
(3) Receiving member privilege to sell paddy rice to group	3.00	.00	High
4) Follow up and Evaluation	2.16	0.71	Low
(1) Meeting to agree upon balance sheet	2.10	0.91	Low
(2) Meeting when group being assessed by the outsider	2.20	0.91	Low
(3) Providing information in evaluation meeting	2.17	0.91	Low
Total	1.71	0.30	Low

Footnote : Mean score between 2.34 – 3.00 = high of participation

Mean score between 1.67 – 2.33 = low of participation

Mean score between 1.00 – 1.66 = non of participation

Table 2 Comparison on participation in operation of the community enterprise of members with difference mean score of need fulfillment

Operational activities (n=177)	mean score of need fulfillment				t-value
	<= 4.00 (n =75)		>4.00 (n=102)		
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1) Planning					
(1) Selecting objective and goal	1.00	0.00 ^a	1.00	0.00 ^a	-
(2) Determining operation activities	1.00	0.00 ^a	1.00	0.00 ^a	-
(3) Determining on criteria for dividend sharing	1.00	0.00 ^a	1.00	0.00 ^a	-
(4) Specifying on annual convention date	1.00	0.00 ^a	1.00	0.00 ^a	-
(5) Identify source of financial input	1.00	0.00 ^a	1.00	0.00 ^a	-
(6) Identify market place	1.03	0.16	1.15	0.41	2.71**
(7) Determining on problem solving meeting	1.97	0.93	2.16	0.89	1.33
2) Implementation					
(1) Enforcement of rule and regulation	2.03	0.93	2.20	0.89	1.29
(2) Annual convention	2.03	0.93	2.20	0.89	1.29
(3) Meeting to select governing committee	2.03	0.93	2.20	0.89	1.29
(4) Vote on committee selection	2.03	0.93	2.20	0.89	1.29
(5) Selecting village representatives	2.03	0.93	2.20	0.89	1.29
(6) Obtaining information on group activities	2.69	0.60	2.75	0.62	0.67
(7) Profit and dividend allocation	2.00	0.00 ^a	2.00	0.00 ^a	-
(8) Selling paddy rice to the group	1.60	0.66	1.72	0.71	1.11
(9) Serving as labour in the rice milling process	1.33	0.70	1.32	0.69	0.09
(10) Coordinating and disseminating information white rice selling	1.04	0.20	1.04	0.20	0.03
(11) Selling the white rice at organized fair	1.19	0.43	1.12	0.35	1.15
3) Benefit Receiving					
(1) Receiving dividend	2.00	0.00 ^a	2.00	0.00 ^a	-
(2) Receiving rebate benefit	1.00	0.00 ^a	1.00	0.00 ^a	-
(3) Receiving member privilege to sell paddy rice to group	3.00	0.00 ^a	3.00	0.00 ^a	-
4) Evaluation					
(1) Meeting to agree upon balance sheet	2.03	0.93	2.20	0.89	1.29
(2) Meeting when group being assessed by the outsider	1.97	0.93	2.36	0.87	2.87**
(3) Providing information in evaluation meeting	1.96	0.92	2.32	0.88	2.66**

Footnote : ** significantly different at P< .01

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาข้างต้นทำให้ทราบถึงกิจกรรมและระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในภาพรวมการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับน้อย หากพิจารณาแต่ละด้านของการดำเนินงาน ด้านการวางแผนงานสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ส่วนด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล ทั้ง 3 ด้านสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับน้อย และสมาชิกมีการตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมากในบางประเด็น แสดงว่าสมาชิกมีความต้องการในกิจกรรมหรือแนวทางของวิสาหกิจชุมชน อันจะส่งผลให้สมาชิกมีการเข้าร่วมในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจึงควรมีกิจกรรมหรือการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมในการดำเนินงาน และควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้าร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการ และเห็นถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตน นอกจากนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงาน ผ่านทางคณะกรรมการของแต่ละหมู่บ้าน และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและชัดเจน อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทองจันทร์ หอมเนตร. 2536. การจัดการป่าชุมชนขององค์การท้องถิ่น กรณีศึกษาหมู่บ้านในเขตกลุ่มน้ำห้วยทราย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2532. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. โรงพิมพ์เจริญผล, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ฟิงเกอร์ปรีนแอนตัมมีเดีย, กรุงเทพฯ.
- วิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชนครบวงจรตำบลไถ่คำ. 2553. ประวัติความเป็นมา, อำนาจเจริญ.
- สามารถ แทนวิสุทธิ. 2548. การเปรียบเทียบกระบวนการบริหารและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ. 2554. รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบการประเมินตัวชี้วัดเกษตรจังหวัด งานวิสาหกิจชุมชน รอบที่ 2/2554. อำนาจเจริญ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง, กรุงเทพฯ.
- Uphoff, N. 1986. Local institutional development Analysis sourcebook with case. Connecticut Kumorian prees, West Hartford.